

Co můžeme společně vyřešit?

Hledat

[Úvod](#) > [Školní poradci, poradny a SPC](#) > [Praktické příklady](#) > Školní kariérové poradenství v Litvě

Školní kariérové poradenství v Litvě

26.08.2020

V Litvě jsou na středních školách v rámci kariérového poradenství nejoblíbenější odborné soutěže, školní exkurze a veletrhy pracovních příležitostí. Přečtěte si víc o tamních kariérových poradcích a jejich náplni práce.

Foto: Pedagogicko-psychologická služba Klaipėda – setkání odborníků.

Článek vznikl v rámci projektu [Follow your way](#) podpořeného z programu Erasmus+.

Poradkyně Kristina Gelažauskienė pracuje jako supervizorka kariérového vzdělávání v Pedagogicko-psychologické službě v Klaipėdė ([Klaipėdos pedagoginė psichologinė tarnyba](#)). Kristina má na starosti zlepšování kvalifikace a další vzdělávání kariérových poradců na mnoha základních a středních školách ve městě Klaipėda. Podrobně monitoruje činnost poradců – sbírá data o způsobu práce a počtu klientů. Někdy sama vyráží za studenty a žáky do škol na skupinová setkání, kde hovoří o plánování pracovní dráhy a možnostech profesní volby. Jindy k ní do kanceláře chodí na konzultace žáci ze škol, kde poradenství k dispozici není. Jak vypadá práce kariérových poradců na školách v Litvě? Které aktivity spadající pod kariérové vzdělávání jsou u žáků oblíbené a které méně? Do jaké míry se daří v Litvě naplňovat programovou koncepci kariérového vzdělávání?

Specifika regionu

Město Klaipėda je jediný litevský námořní přístav v Baltském moři a nejstarší město na území dnešní Litvy, dnes třetí největší město. Má přes sto padesát tisíc obyvatel. Přístav spojuje Litvu se Švédskem, Dánskem a Německem. Město je centrem Klaipėdského kraje.

V Pedagogicko-psychologické službě města Klaipėda působí celkem přes čtyřicet odborníků: psychologové, psychoterapeuti, speciální pedagogové, logopedi, sociální pedagogové, dětské neurologové a školitelé kariérového vzdělávání. Hlavním cílem služby je zvyšovat efektivitu učení u dětí se specifickými poruchami učení, poruchami chování a emočními obtížemi. Součástí služby je diagnostika v rodinném nebo školním prostředí včetně diagnostiky předškolních dětí (školní zralost apod.). Služba nabízí nicméně i kariérové poradenství a supervizi kariérového poradenství ve školách v Klaipėdė a Klaipėdském kraji. Služba má ročně kapacitu pro cca 9 000 klientů (žáků a jejich rodičů).

Náplň práce supervizorky pro kariérové poradenství

- Koordinuje činnost metodické skupiny školních kariérových poradců.
- Poskytuje poradenství učitelům, kariérovým koordinátorům a poradcům, rodičům v otázkách profesního poradenství a profesního rozvoje.
- Organizuje semináře pro kariérové poradce a rodiče žáků na téma profesního poradenství a profesního rozvoje.
- Vytváří síť spolupráce mezi školami, odbornými školami, univerzitami a dalšími zúčastněnými stranami.
- Shromažďuje a distribuuje metodické a informační materiály.
- Iniciuje a účastní se projektů souvisejících s kariérovým poradenstvím.
- Podílí se na činnosti Rady mládeže – Teritoriální burza práce v Klaipėdė.

Foto: Budova pedagogicko-psychologické služby v Klaipėdė

Činnosti v rámci školního kariérového poradenství

Školní kariéroví poradci pracují podle doporučeného Programu vzdělávání v oblasti kariéry, který je schválený litevským ministerstvem školství a vědy. [\[1\]](#)

Kariérové vzdělávání zahrnuje čtyři oblasti vzdělávání:

Sebepoznání	Kompetence získané v oblasti sebepoznání: • poznat a přijmout specifika vlastní osobnosti, osobnosti jako celku a vazeb mezi osobností a kariérou; • znát sociální prostředí, sociální role a jejich dopad na osobní kariéru.
Kariérní příležitosti	Kompetence získané v oblasti poznání profesních příležitostí: • vyhledávat a účinně využívat informace o kariéře; • prozkoumat možnosti celoživotního učení; • prozkoumat příležitosti, rozmanitost a změny ve světě práce.
Plánování kariéry	Kompetence získané v oblasti plánování kariéry: • stanovit životní a kariérní cíle;

	• používat nástroje osobní vize nebo kariérového plánu pro plánování a realizaci životních a kariérních cílů; • rozhodovat o kariéře.
Implementace kariéry	Kompetence získané v oblasti provádění kariéry: • rozvoj a uplatňování klíčových kompetencí souvisejících s kariérou; • úspěšně přejít na nové pracovní prostředí a nastoupit do něj; • cíleně najít stáž, práci nebo začít podnikat.

Příloha tohoto programu [\[2\]](#) popisuje kompetence, které by měly být dosaženy u žáků ve čtvrté, osmé, desáté, dvanácté třídě nebo ve vhodné fázi učení v různých programech odborného vzdělávání. Žák vyššího ročníku by měl například v rámci výuky předmětu chemie poznat i kariérní příležitosti v oboru chemie. V rámci výuky humanitních předmětů by měly být zařazeny individuální a skupinové práce – například popis různých profesí, jejich výhod a nevýhod apod.

Škola by se měla na základě tohoto programu dohodnout na organizaci kariérního rozvoje: například na integraci kariérového vzdělávání do obsahu předmětu, do školních aktivit, do forem neformálního vzdělávání; na koordinaci formálního a neformálního vzdělávání atd. Doporučuje se, aby škola vypracovala plán činnosti v oblasti profesního poradenství, který zahrnuje činnosti spojené s učebními osnovami školy.

Hlavní činnosti školy v oblasti profesního rozvoje žáků jsou následující:

- Semináře o kariérním rozvoji různého trvání a intenzity
- Výběr kurzu nebo modulů pro kariérní rozvoj studentů
- Tematické tábory
- Samostatná práce studenta (podporovaná periodickým poradenstvím), zejména při vývoji a realizaci jeho osobního vidění a kariérního plánu

Doplňkové, paralelní činnosti školy:

Poskytování souvisejících poradenských služeb, které rovněž přispívají k rozvoji profesních schopností:

1. Profesní poradenství
2. Odborné informace, a zejména profesní činnost a její intenzivní formy:
 - zážitkové návštěvy a odborné činnosti (ve společnostech, zařízeních, odvětvových střediscích odborné přípravy atd.), během nichž se student

seznámí s konkrétním povoláním nebo oblastí činnosti a vyzkouší si alespoň některé z nejdůležitějších aspektů dané profese nebo činnosti.

- intenzivní odborná činnost, v níž je student přímo zapojen do organizace (např. stáže, smluvní práce, dobrovolnictví a jiné činnosti) po dobu delší než tři dny.

3. Další školní činnosti související s rozvojem kariérních kompetencí:

- kariérní rozvoj v neformálním vzdělávání (různé aktivity žáků uvnitř i vně školy).

Kariérové poradenství by se mělo uskutečňovat už od prvních tříd základních škol. Každý vyučující by se nějakým způsobem měl v rámci své výuky podílet na realizaci kariérového poradenství. Nicméně, jak upřesňuje Kristina Gelažauskienė, jedná se o programový dokument, který se ve skutečné pedagogické praxi ne vždy naplňuje. Zejména na základních školách se kariérové poradenství systematicky neprovádí. Hodně se mluví o kariérovém poradenství v mateřských školách, ale v této oblasti se zatím nezaváděly žádné výrazné kroky. V omezené míře se Program vzdělávání v oblasti kariéry v některých školách realizuje, například formou konzultací nebo integrace kariérového poradenství do výuky jednotlivých odborných předmětů. Větší příležitost pro realizaci kariérového poradenství nabízí neformální vzdělávání.

Kariérový poradce na střední škole

„V některých školách mají kariérového poradce, který je také za tuto činnost placen, zatímco v jiné škole ho nemají vůbec. Závisí to často na finančních možnostech a prioritách vedení školy,“ uvádí Kristina Gelažauskienė.

Na gymnáziích většinou působí placený kariérový poradce a často dochází k určité spolupráci s odbornými školami a univerzitami. Na ostatních středních školách, například odborných, samostatná pozice kariérového poradce není vždy zřízena. Jeho roli potom zastupuje jiný učitel na škole, což může být sociální pedagog, někdo z vedení školy, školní psycholog apod. Tento člověk má v rámci svého úvazku kariérové poradenství na starost. Každá škola se tedy snaží situaci nějakým způsobem řešit, ale kvalita a rozsah poskytování kariérového poradenství na školách se liší.

Litevský školský systém obecně rozlišuje dva typy kariérových specialistů. Kvalifikační požadavky pro činnost školního kariérového koordinátora nejsou nijak přísné (tuto činnost může vykonávat v podstatě každý učitel), zatímco kvalifikační požadavky pro školní kariérové poradce vyžadují předchozí zkušenost s poradenstvím. Níže uvedené popisy práce [3] byly vytvořeny během litevského národního projektu „Vytváření a vývoj profesní růstu a monitorování modelů v hlavním proudu vzdělávání a odborné přípravy“ (2011–2014):

Školní kariéroví koordinátoři, kteří pracují ve školách, musí mít vysokoškolské vzdělání, pracovní zkušenost v délce alespoň tří měsíců související s prací se studenty škol nebo s poradenstvím. Dále by měli být informováni o právních předpisech týkajících se oblasti kariérového poradenství; dobře ovládat informační a komunikační technologie; mít základní znalost zpracování dokumentů a ukládání záznamů; plynule hovořit litevsky a ovládat další cizí jazyk na úrovni B2.

Školní kariéroví poradci, kteří koordinují skupiny přidělených školních kariérových koordinátorů, jsou povinni: mít vysokoškolské vzdělání; mít alespoň jeden rok praxe v poradenství nebo v konzultační činnosti; mít dobrý přehled o vládních strategiích a koncepcích týkajících se poradenství včetně právních předpisů; mít zkušenosti s managementem činností a úkolů; mít dobrou znalost pedagogiky a andragogiky včetně schopnosti aplikovat tyto znalosti v praxi; mít základní znalost zpracování dokumentů a uchovávání záznamů; mít základní kvalifikaci v oblasti počítačové gramotnosti podle národních norem; plynule hovořit litevsky a ovládat další cizí jazyk na úrovni B2. [\[3\]](#)

Kristina Gelažauskienė upřesňuje, že jen menšina gymnázií má například kariérového poradce/koordinátora na plný úvazek. Většinou na gymnáziích působí kariérový poradce/koordinátor na částečný úvazek, přičemž zároveň vyučuje nebo plní některou z dalších rolí na škole. Není výjimkou, že kariérový poradce/koordinátor zastává na škole dvě až čtyři činnosti celkem, přičemž kariérové poradenství tvoří nejmenší podíl jeho práce. Jedná se nejčastěji o mix těchto profesních rolí: zástupce ředitele vzdělávací instituce, ředitel vzdělávací instituce, učitel předmětu, psycholog, třídní mentor, sociální pedagog, projektový manažer, manažer neformální vzdělávací skupiny, knihovník, supervizor kariérového poradenství, lektor, kouč, supervizor.

Většina kariérových specialistů získává kvalifikaci ve specializovaných krátkodobých kurzech. Jen menšina z nich vystuduje kariérové poradenství na univerzitách a vysokých školách.

Odborná soutěž a veletrh pracovních příležitostí

Na některých středních školách (zejména na gymnáziích) si studenti mohou vybrat volitelné předměty, týkající se profesní volby, plánování profesní dráhy, sebepoznání apod. Stává se ale, že se takový volitelný předmět nepodaří naplnit, protože studenti nejsou motivováni tuto službu využít. O něco více jsou populární různé studentské soutěže v odborných dovednostech.

Na středních školách poradci nabízejí jak individuální, tak skupinové poradenství a dále také přípravu na pracovní praxi – jedná se například o oblíbené studentské soutěže, zkušební pohovory, příprava životopisu, hraní rolí. Dále se pořádají tzv. kariérní dny s různou náplní nebo také setkání s odborníky. Odborníci se rekrutují převážně z místních firem v Klaipėdė, mohou to ale být i absolventi škol. Tyto přípravy na pracovní praxi mohou probíhat ve škole, mimo

školu nebo mohou probíhat na národní úrovni. V Klaipėdė rovněž jednou ročně probíhají veletrhy pracovních příležitostí (na regionální úrovni).

Národní kariérní výstava

V hlavním městě Litvy Vilnius se každý rok pořádá třídní mezinárodní studijní a kariérní výstava, kde mají možnost se představit litevské univerzity, vysoké školy, odborné školy, společnosti poskytující jazykové vzdělávání a litevské obchodní společnosti. Součástí výstavy v roce 2019 bylo i kariérové poradenství – poskytování praktických znalostí o tom, jak začít podnikat, jak si vybrat mezi pracovními nabídkami, jak připravit životopis a jak vést pracovní pohovor. Kariéroví poradci ze středních škol z Vilnius, z Litevské asociace profesních specialistů a z Litevského centra neformálního vzdělávání žáků poskytovali kariérové poradenství návštěvníkům. Absolventům a starším studentům rovněž radili zástupci Národního zkušebního centra, Litevské asociace vysokých škol, Centra pro posuzování kvality vysokoškolského vzdělávání a Státní nadace pro studium. Poradenství probíhalo pod záštitou ministerstva školství a vědy.

Dále se v rámci kariérní výstavy uskutečnily národní soutěže žáků odborných škol pod záštitou mezinárodní soutěže [Euroskills](#). Jednalo se o soutěže kosmetických služeb, floristiky a automobilové mechaniky. Návštěvníci si rovněž mohli vyzkoušet různé technické profese: kovoobrábění, svařování, elektrickou technologii a alternativní energii, výrobu prototypů pomocí 3D tiskárny, virtuální lodní montáž trupů a elektro-pneumatické automatizační systémy, virtuální simulátor svařování s pomocí robota. [\[4\]](#)

Oblíbený projekt: „Vyměň učební hodinu za přednášku“

V rámci středních škol a univerzity v Klaipėdė existuje už 14. rokem projekt, který se jmenuje „Vyměň učební hodinu za přednášku“. Středoškolští studenti tak získávají během projektu přístup k zajímavým studijním programům a univerzitním profesorům a docentům.

Některé z vysokoškolských přednášek se konají v laboratořích, což studentům středních škol poskytne příležitost vidět nejmodernější výzkumné vybavení. V rámci přednášek byl například v roce 2019 představen projekt pneumobilu, studenti si mohli prohlédnout vraky lodi a zjistit příčiny nehod u lodí, mohli se zúčastnit chemických experimentů. Přednášky se v roce 2019 konaly na Fakultě zdravotnických věd, mořské technologie a přírodních věd, sociálních věd a humanitních věd, Baltského historického a archeologického ústavu a mořského výzkumu. Univerzitní učitelé také přednášeli na středních školách, takže studenti měli možnost nejen vyměnit lekci za přednášku, ale také své učitele za univerzitní přednášející. Přednášející z univerzity navíc vždy uspořádají konferenci týkající se určité odnože studia a studenti si na ni připravují prezentace. [\[5\]](#)

Školní exkurze

Pedagogicko-psychologická služba v Klaipėdė spolupracuje nejen s univerzitou a se středními školami, ale i s místními podniky, jako jsou [Loděnice západního Baltského moře](#) či [Přístav Klaipėda](#), kde jsou domlouvány pracovní exkurze pro studenty.

Zaměstnavatelé obecně mají zájem v dnešní době zvát školní třídy, obzvláště starší ročníky středních škol, na exkurze. Jde hlavně o profese spojené se strojírenstvím/technikou, protože je obrovský nedostatek techniků. Jde o diskuse v menších i větších skupinách. V menších skupinách je větší příležitost k debatám a zodpovězení dotazů. Žáci mají také možnost vyzkoušet si některá zařízení ve firmě. Pedagogicko-psychologická služba v Klaipėdė se snaží oslovovat co nejvíce podniků, aby těchto exkurzí mohlo proběhnout co nejvíce. „*Středoškolské studenty se snažíme k exkurzím motivovat. Stává se stále častěji, že k nám přijde mladý člověk a chce navštívit nějaký podnik. I samotné školy mají možnost kontaktovat podniky přímo,*“ upřesňuje Kristina Gelažauskienė.

„Existuje plán vytvořit koalici města, škol a firem pro přípravu budoucích zaměstnanců technických oborů. Chceme vytvořit síť nebo platformu, kam by se mohly školy hledající nějaký podnik přihlásit a domluvit se s podniky, které by se tam také mohly registrovat. Některá litevská města takovou platformu už mají. Tato možnost se stává velmi populární. Některé podniky o to mají velký zájem, u nás jsou to například místní loděnice. Dále plánujeme rozšířit spolupráci s podniky na pravidelné bázi, kdy by studenti ve firmách pracovali a současně studovali,“ doplňuje Kristina Gelažauskienė.

Nezaměstnanost mladých lidí

Pedagogicko-psychologická služba v Klaipėdė spolupracuje i se Střediskem práce pro mládež (divize Úřadu práce v Klaipėdė). V Litvě je pro žáky mladší 16 let povinné studium. Povinné vzdělávání obvykle trvá do 10. ročníku (často se ukončení základního vzdělání shoduje s 16. narozeninami). Tato střediska se věnují mladým lidem, kteří předčasně opustili střední školu, a zajišťují projekty pro dlouhodobě nezaměstnané. Mladí lidé také z Litvy poměrně často odcházejí pracovat anebo studovat do zahraničí, nejvyhledávanější země jsou Norsko, Irsko a Velká Británie.

Kariérové poradenství ve městě Klaipėda je nejrozšířenější na úrovni středních škol. V Klaipėdė kladou velký důraz na propojení středních škol s firmami, na spolupráci s odvětvím strojírenství a dalšími technickými obory. Téměř každá střední škola má svého kariérového poradce, na větší nebo menší úvazek. Ne všichni studenti ale zatím plně rozumí, proč by měli službu kariérového poradenství využívat a jak je tato služba může posunout dále. Velmi oblíbené jsou mezi studenty nejružnější pracovní exkurze do firem a také odborné soutěže, které je vtahují do světa práce. Jak na regionální, tak na národní úrovni se výrazným způsobem daří vtahovat studenty do kontaktu s kariérovými poradci, jakož i se školami a soukromým sektorem, prostřednictvím veletrhů a výstav.

Zdroje

- [1] Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro.(2014). *Ugdymo Karjerai Programa*. [online]. [dat. cit. 29.3.2020]. Dostupné z: <https://www.svkazimieras.kaunas.lm.lt/wp/wp-content/uploads/2014/11/Ugdymo-karjerai-programa.pdf>
- [2] Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro.(2017). *Ugdymo Karjerai Programos Integravimo Į Mokomuosius Dalykus*. [online]. [dat. cit. 29.3.2020]. Dostupné z: <https://www.svkazimieras.kaunas.lm.lt/wp/wp-content/uploads/2018/12/Ugdymo-karjerai-integravimas-1-4-ir-5-8.pdf>
- [3] Euroguidance.eu. (2020). *Guidance System in Lithuania*. [online]. [dat. cit. 29.3.2020]. Dostupné z: <https://www.euroguidance.eu/guidance-system-in-lithuania>
- [4] Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. (2019). *Kviečia paroda „Studijos 2019”: aukštosios ir profesinės mokyklos, asmeninės karjeros konsultacijos, profesinio meistriškumo konkursai*. [online]. [dat. cit. 29.3.2020]. Dostupné z: https://www.smm.lt/web/lt/pranesimai_spaudai/kviecia-paroda-studijos-2019-aukstosios-ir-profesines-mokyklos-asmenines-karjeros-konsultacijos-profesinio-meistriskumo-konkursai
- [5] Atvira Klaipėda. (2019). *13-tą kartą keis pamoką į paskaitą*. [online]. [dat. cit. 29.3.2020]. Dostupné z: <https://www.atviraklaipeda.lt/2019/10/31/13-ta-karta-keis-pamoka-i-paskaita/>

vytisknout článek

Mohlo by Vás zajímat

Školní poradenské pracoviště pod lupou: Dobrá praxe v základní škole v Milovicích

Když se Lada Flachsová před jedenácti lety stala ředitelkou základní školy T. G. Masaryka v Milovicích, dala si za cíl mít v každé třídě asistenta pedagoga. Ten naplnila a kromě toho spustila také školní poradenské pracoviště. Svých rozhodnutí rozhodně nelituje a dnes je díky nim o krok napřed před mnoha jinými vzdělávacími ústavy, které s asistenty pedagoga a inkluzí nemají tak bohaté zkušenosti. Jakým způsobem rozdělila role na škole?

Jak na sehraný inkluzivní tým? Chce to čas i podporu vedení, říká expertka

Sestavit funkční inkluzivní tým nemusí být vždycky snadné, důležitá je vzájemná souhra, komunikace a důvěra mezi jeho členy. Jako příklad dobré praxe v tomto ohledu může sloužit Základní a mateřská škola Lyčkově náměstí v Praze, jak vysvětlila v rozhovoru Kateřina Bártová, jež zde působí na pozici pedagožky, školní výchovné poradkyně a etopedky. Hlavní výhodu vidí v tom, že se škola začala inkluzi věnovat výrazně dříve než ostatní ústavy.

Školní psycholog

Metody školního psychologa mají ve škole na Lyčkově náměstí v rámci podpory inkluze dobré výsledky. Nahlédněte, jak dětem prospívá individuální terapie a týmová spolupráce s dalšími odborníky.

[Zobrazit další články](#)

[Problémové chování](#)

[Asistenti pedagoga](#)

[Speciální vzdělávací potřeby](#)

[Vedení škol a zřizovatelé](#)

[Hodnocení žáků](#)

[Odlišný mateřský jazyk](#)

[Školní poradci, poradny a SPC](#)

[Spolupráce rodiny a školy](#)

[Nadané a mimořádně nadané děti](#)

- Národní pedagogický institut České republiky
- Senovážné náměstí 25, Praha 1
- Telefon: **[+420 222 122 355](tel:+420222122355)**
- E-mail: **apivb@npi.cz**
- NPI ČR 2020
- **[Stáhnout jako offline knihu](#)**

- [O aplikaci](#)

[O Zapojmevsechny.cz](#)

[Autorský tým](#)

[Kontakty](#)

- **[Videa](#)**
- **[Vzorové dokumenty](#)**
- **[Mapa](#)**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY